

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annette Holmberg-Jansson

Protokollförelse
Jurist
Joel Bremius

Nr 51

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

ÅLR 2021/3570

82 S3

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att skicka utlåtande till riksdagens social- och hälsovårdsutskott enligt **bilaga 1 S321P38**.

Nr 52

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

ÅLR 2021/3612

83 S3

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att skicka utlåtande till riksdagens grundlagsutskott enligt **bilaga 2 S321P38**.

Hänvisning
Er begäran 5.5

Social- och hälsovårdsutskottet
FIN-00102 RIKSDAGEN

Kontaktperson
Jurist Joel Bremius, +358 18 25 000 (vxl)
joel.bremius@regeringen.ax

stv@riksdagen.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

Landskapsregeringen har 5.5.2021 mottagit en begäran om sakkunnigttrande från riksdagens social- och hälsovårdsutskott angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

Landskapsregeringen bedömer inledningsvis att det är nödvändigt att de temporära paragraferna i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs efter 30.6.2021, eftersom vaccinationstäckningsgraden på Åland med stor sannolikhet inte nått tillräckligt hög nivå och det går inte heller att utesluta att epidemiläget på nytt kan förvärras. Behovet av att kunna vidta andra smittskyddsåtgärder genom förvaltningsbeslut än enbart med stöd av 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan därmed anses kvarstå efter 1.7.2021.

Landskapsregeringen frågar sig däremot om den föreslagna giltighetstiden till och med 31.12.2021 är motiverad. Med hänsyn till att vaccinationstäckningsgraden i landet kommer att öka under sommaren och hösten bör bestämmelserna inte förlängas längre än vad som är absolut nödvändigt då bestämmelserna innebär inskränkningar i t.ex. näringsfriheten och egendomsskyddet. Landskapsregeringen ifrågasätter särskilt att bestämmelserna i 58 a § 3 och 4 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar som trädde ikraft 19.4.2021 föreslås förlängas till 31.12.2021. Som flera av riksdagens utskott konstaterade innebär bestämmelserna i praktiken så betydande begränsningar för berörda förplägnadsrörelser att det kan jämföras med en stängning av förplägnadsrörelserna (se EkUU 8/2021 rd, GrUU 9/2021 rd och ShUB 9/2021 rd).

Landskapsregeringen har inom sin förvaltningsbehörighet enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland och landskapets lagstiftningsbehörighet enligt

självstyrelselagen utfärdat en handlingsplan för hantering av covid-19-epidemin på Åland (ÅLR 2020/8256, reviderad 28.1.2021). Landskapsregeringen ifrågasätter därmed att begränsningarna av förplägnadsverksamheter återigen föreslås fastställas genom förordning av statsrådet och betonar att begränsningarna av förplägnadsverksamheter är en del av den helhet som landskapsregeringens andra smittskyddsåtgärder enligt landskapsregeringens handlingsplan i de olika epidemifaserna utgör.

Såsom grundlagsutskottet tidigare har konstaterat (se GrUU 31/2020 och GrUU 9/2021) skiljer sig strukturen hos den gällande och den föreslagna 58 a § från många andra befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar i och med att det inte anvisas att begränsningar ska fastställas genom förvaltningsbeslut utan genom förordning av statsrådet. Utgångspunkterna för den föreslagna regleringen skiljer sig således från utgångspunkten i 30 § 9 punkten i självstyrelselagen, enligt vilken landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag i landskapet sköter de uppgifter som enligt lagstiftningen om smittsamma sjukdomar ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna.

Landskapsregeringen konstaterar att statsrådet 6.5.2021 utfärdade statsrådets förordning om ändring av 4 och 5 § i statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (FFS 373/2021) där begränsningarna för Ålands del var oförändrade trots att de enligt landskapsregeringens handlingsplan borde ha lättats. Statsrådet ska enligt 33 § i självstyrelselagen för Åland inbegära landskapsregeringens utlåtande innan ändringar görs i bestämmelser som har särskild betydelse för Åland. Så har inte skett i detta fall. I detta sammanhang kan avsnittet *10 Verkställighet och uppföljning* i regeringens proposition lyftas fram. Av avsnittet framgår att en beredningsprocess har upprättats mellan Institutet för hälsa och välfärd och social- och hälsovårdsministeriet vad gäller uppföljning av begränsningarna av förplägnadsverksamhet som inte tar 33 § i självstyrelselagen och Ålands särställning i beaktande. Till denna del konstaterar landskapsregeringen samtidigt att det är fortsatt oklart om vilken myndighet som för Ålands del har rätt att begränsa förplägnadsrörelsers verksamhet.

Sammantaget konstaterar landskapsregeringen, utgående från de grundläggande fri- och rättigheterna i Finlands grundlag (FFS 731/1999), att den föreslagna giltighetstiden kan ifrågasättas och att bestämmelserna om begränsningar av förplägnadsverksamheter borde ändras till en lagstiftningsmodell som motsvarar övriga befogenheter i lagen om smittsamma sjukdomar.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, info@lagtinget.ax

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Statsrådets kansli, registratorskontoret@vnk.fi

Heidi Kaila, Statsrådets kansli, heidi.kaila@vnk.fi

Janina Groop-Bondestam, Justitieministeriet,

janina.groop-bondestam@om.fi

Viveca Arrhenius, Social- och hälsovårdsministeriet, viveca.arrhenius@stm.fi

Anne Kumpula, Social- och hälsovårdsministeriet,

anne.kumpula@stm.fi

Hänvisning

Er begäran 6.5.2021

Grundlagsutskottet

FIN-00102 RIKSDAGEN

Kontaktperson

Jurist Joel Bremius, +358 18 25 000 (vxl)

joel.bremius@regeringen.ax

pev@riksdagen.fi

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

Landskapsregeringen har 6.5.2021 mottagit en begäran om sakkunnigyttrande från riksdagens grundlagsutskott angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

Landskapsregeringen bedömer inledningsvis att det är nödvändigt att de temporära paragraferna i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs efter 30.6.2021, eftersom vaccinationstäckningsgraden på Åland med stor sannolikhet inte nått tillräckligt hög nivå och det går inte heller att utesluta att epidemiläget på nytt kan förvärras. Behovet av att kunna vidta andra smittskyddsåtgärder genom förvaltningsbeslut än enbart med stöd av 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan därmed anses kvarstå efter 1.7.2021.

Landskapsregeringen frågar sig däremot om den föreslagna giltighetstiden till och med 31.12.2021 är motiverad. Med hänsyn till att vaccinationstäckningsgraden i landet kommer att öka under sommaren och hösten bör bestämmelserna inte förlängas längre än vad som är absolut nödvändigt då bestämmelserna innebär inskränkningar i t.ex. näringsfriheten och egendomsskyddet. Landskapsregeringen ifrågasätter särskilt att bestämmelserna i 58 a § 3 och 4 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar som trädde ikraft 19.4.2021 föreslås förlängas till 31.12.2021. Som flera av riksdagens utskott konstaterade innebär bestämmelserna i praktiken så betydande begränsningar för berörda förplägnadsrörelser att det kan jämföras med en stängning av förplägnadsrörelserna (se EkUU 8/2021 rd, GrUU 9/2021 rd och ShUB 9/2021 rd).

Landskapsregeringen har inom sin förvaltningsbehörighet enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland och landskapets lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselagen utfärdat en handlingsplan för hantering av covid-19-epidemin på Åland (ÅLR 2020/8256, reviderad 28.1.2021). Landskapsregeringen ifrågasätter därmed att

begränsningarna av förplägnadsverksamheter återigen föreslås fastställas genom förordning av statsrådet och betonar att begränsningarna av förplägnadsverksamheter är en del av den helhet som landskapsregeringens andra smittskyddsåtgärder enligt landskapsregeringens handlingsplan i de olika epidemifaserna utgör.

Såsom grundlagsutskottet tidigare har konstaterat (se GrUU 31/2020 och GrUU 9/2021) skiljer sig strukturen hos den gällande och den föreslagna 58 a § från många andra befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar i och med att det inte anvisas att begränsningar ska fastställas genom förvaltningsbeslut utan genom förordning av statsrådet. Utgångspunkterna för den föreslagna regleringen skiljer sig således från utgångspunkten i 30 § 9 punkten i självstyrelselagen, enligt vilken landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag i landskapet sköter de uppgifter som enligt lagstiftningen om smittsamma sjukdomar ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna.

Landskapsregeringen konstaterar att statsrådet 6.5.2021 utfärdade statsrådets förordning om ändring av 4 och 5 § i statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (FFS 373/2021) där begränsningarna för Ålands del var oförändrade trots att de enligt landskapsregeringens handlingsplan borde ha lättats. Statsrådet ska enligt 33 § i självstyrelselagen för Åland inbegära landskapsregeringens utlåtande innan ändringar görs i bestämmelser som har särskild betydelse för Åland. Så har inte skett i detta fall. I detta sammanhang kan avsnittet *10 Verkställighet och uppföljning* i regeringens proposition lyftas fram. Av avsnittet framgår att en beredningsprocess har upprättats mellan Institutet för hälsa och välfärd och social- och hälsovårdsministeriet vad gäller uppföljning av begränsningarna av förplägnadsverksamhet som inte tar 33 § i självstyrelselagen och Ålands särställning i beaktande. Till denna del konstaterar landskapsregeringen samtidigt att det är fortsatt oklart om vilken myndighet som för Ålands del har rätt att begränsa förplägnadsrörelsers verksamhet.

Sammantaget konstaterar landskapsregeringen, utgående från de grundläggande fri- och rättigheterna i Finlands grundlag (FFS 731/1999), att den föreslagna giltighetstiden kan ifrågasättas och att bestämmelserna om begränsningar av förplägnadsverksamheter borde ändras till en lagstiftningsmodell som motsvarar övriga befogenheter i lagen om smittsamma sjukdomar.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, info@lagtinget.ax

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Statsrådets kansli, registratorskontoret@vnk.fi

Heidi Kaila, Statsrådets kansli, heidi.kaila@vnk.fi

Janina Groop-Bondestam, Justitieministeriet,

janina.groop-bondestam@om.fi

Viveca Arrhenius, Social- och hälsovårdsministeriet, viveca.arrhenius@stm.fi

Anne Kumpula, Social- och hälsovårdsministeriet,

anne.kumpula@stm.fi
